

UNIVERZITA PALACKÉHO V OLMOUCI

Pedagogická fakulta UP Olomouc

Katedra hudební výchovy

VENDULA PUMPRLOVÁ

III.ročník-prezenční studium

Obor: Hudební kultura se zaměřením na vzdělávání – Anglický
jazyk se zaměřením na vzdělávání

**ANDREW LLOYD WEBBER A JEHO MUZIKÁLOVÁ
TVORBA**

Bakalářská práce

Vedoucí práce: PaedDr. Jaroslav Vraštil, Ph.D.

OLMOUC 2012

Prohlašuji, že jsem tuto práci vypracovala samostatně a uvedla v ní veškerou literaturu a ostatní zdroje, které jsem použila.

V Olomouci 3.4.2012

Poděkování:

Děkuji PaedDr. Jaroslavu Vraštilovi, PhD. za odborné vedení bakalářské práce.

Obsah:

Úvod.....	5
1, Andrew Lloyd Webber	
1.1 Jeho život a jeho zařazení v rámci muzikálu.....	6
1.2 Tim Rice a Andrew Lloyd Webber.....	8
1.3 Andrew Lloyd Webber X Stephen Sondheim.....	10
1.4 Promítnutí autobiografických prvků v jeho díle.....	11
2, Rock Opera	
2.1 Definice, význam.....	12
2.2 Joseph and the Amazing Technicolor Dreamcoat.....	13
2.3 Jesus Christ Superstar.....	17
2.4 Evita.....	24
3, Muzikál trochu jinak	
3.1 Cats.....	30
3.2 Song and Dance.....	33
3.3 Starlight Express.....	34
4, Na pomezí mezi muzikálem a vážnou hudbou	
4.1 Fantom Opery.....	36
4.2 Love Never Dies.....	38
5, Jeho další tvorba	
5.1 Aspects of Love.....	40
5.2 Whistle Down the Wind.....	41
5.3 Sunset Boulevard.....	41
5.4 The Beautiful Game (přejmenováno na The Boys in the Photograph).....	42
5.5 The Woman in White.....	43
5.6 Requiem.....	43
Závěr.....	44
Literatura a zdroje.....	45

Úvod

Andrew Lloyd Webber je v oblasti současného muzikálu rozhodně nejvýraznější osobností. Jeho práce tento žánr podstatně změnily. Mezi prvními vnesl do muzikálu termín *rock opera*. Díky svému vzdělání dokázal komponovat jak pro symfonický orchestr, tak pro rockovou kapelu. Psal i díla náležející do oblasti klasické hudby.

Významnou osobností je také díky své produkční činnosti. Na West Endu produkoval spoustu muzikálů např. *The Sound of Music*, *Bombay Dreams*, *The Wizard of Oz* a mnoho dalších. V současné době se podílel na filmovém natáčení svého nejnovějšího muzikálu *Love Never Dies*.

Díky jeho dílům se stal anglický muzikál známý po celém světě. Jeho muzikály se hrají a hrály v různých zemích světa. Z jeho děl jde cítit jeho hluboký vztah k tématům. Od prvotních ve své době kontroverzních témat jako *Jesus Christ Superstar*, ve kterém byly poslední dny Ježíše Krista vyobrazeny z pohledu Jidáše a ztvárnění příběhu Evity, ženy argentinského prezidenta Peróna, která byla jedněmi zbožňovaná a druhými nenáviděná, se přenesl k tématům, ke kterým měl velmi blízký vztah. Většinou tato témata souvisela s jeho dětstvím. Předlohou pro *Cats* se stala jeho oblíbená sbírka od T.S.Elliota *Old Possum's Book of Practical Cats*. Muzikál *Starlight Express* zase vznikl na popud toho, že Lloyd Webber měl zálibu ve vláčcích. A *Fantom Opery* je na mnoha místech téměř autobiografický.

Jeho hudba se u nás stává postupně více známou, ale pouze díla, která jsou známá komerčně. Spousta jeho tvorby pro nás je a zřejmě asi zůstane neznámá.

1, Andrew Lloyd Webber

1.1 Jeho život a jeho zařazení v rámci muzikálu

Andrew Lloyd Webber patří mezi nejúspěšnější a nejvýraznější skladatele muzikálů na světě. Narodil se 22. března 1948 v Londýně do rodiny ředitele Royal College of Music Williama Webbera. Tuto školu Andrew Lloyd Webber také později absolvoval. Studoval zde harmonii, kontrapunkt, hudební teorii a orchestraci. Jeho matka byla učitelkou klavíru. Andrew uměl hrát nejen na klavír, ale učil se i na housle a hornu. I jeho bratr Julian se věnuje hudbě, je violoncellistou.

Napsal tato díla (v chronologickém pořadí):

The Likes of Us (1965)

Joseph and the Amazing Technicolor Dreamcoat (1968, rozšířen 1972)

Jesus Christ Superstar (1971)

By Jeeves (1974)

Evita (1976)

Variations (1978) a Tell Me On A Sunday (1979), později zkombinované jako Song and Dance (1982)

Cats (1981)

Starlight Express (1984)

The Phantom of the Opera (1986)

Aspects of Love (1989)

Whistle Down the Wind (1991)

Sunset Boulevard (1993)

The Beautiful Game (2003), přejmenováno na Boys in the Photograph

The Woman in White (2004)

Love Never Dies (2010)

Napsal také hudbu k filmům *Gumshoe* (1971) a *The Odessa File* (1973).

Jeho produkční činnost zahrnuje produkci vlastních děl a jejich filmových adaptací, dále pak produkci her od jiných autorů, především na West Endu, kde v současné době vlastní sedm divadel.

Studoval klasickou hudbu a složil i díla řadící se k tomuto žánru - *Latin Requiem* (1985). Jeho hudebními vzory byl Sergej Prokofjev a Giacomo Puccini. Díky svému vzdělání si také ke svým dílům dělal sám orchestraci.

Největšího úspěchu dosáhl v devadesátých letech. Kolem roku 2000 jeho díla pronikla na mimoevropské a mimoamerické scény. Dokázal rozšířit muzikál, který byl dříve výhradně americkou záležitostí, do Evropy a do zbytku světa. Jeho nejvýznamějšími spolupracovníky byli: Tim Rice, Cameron Mackintosh, John Napier, Harold Prince, Tom O'Horgan a Trevor Nunn.

Je dosud nejhranějším autorem muzikálů na světě. Za svou tvorbu získal 7 Tony Awards, 4 Drama Desk Awards, 3 Grammy - zahrnující cenu za nejlepší současnou klasickou kompozici za *Requiem*, 7 Olivier Awards, 1 Zlatý Glóbus, 1 Oscar za píseň *You Must Love Me* k Eviťe, společně s Timem Ricem a 2 mezinárodní Emmy. V roce 1992 byl pasován na rytíře a v roce 1997 mu byl udělen doživotní šlechtický titul.

Myslím si, že jeho muzikály mají úspěch především i díky volbě témat. Jsou to témata vážnějšího charakteru a to napomáhá dramatickosti díla. Nejsou to jen seskládané hity, jak je zvykem u současných muzikálů. Každá píseň má v rámci díla svůj význam. Oproti dnešním muzikálům, je ve Webberových dílech poměrně významná taneční složka, což je pro diváky rozhodně atraktivní.

Měl a má štěstí na velký talent a cit pro divadlo. Záleží mu na každé jednotlivé inscenaci a nezáleží na tom, v které zemi se bude hrát. Spolurozhoduje o scéně, o kostýmech, obsazení a marketingu. Dokáže vybírat nové tváře a vhodné interprety do hlavních rolí. Má také cit pro umocnění dramatického efektu díla prostřednictvím opakování stejné melodie s jiným textem. Například v *Jesus Christ Superstar* píseň *I don't know how to love him* napřed zaznívá z úst Máří Magdalény a posléze z úst Jidáše v okamžiku jeho smrti.

Chtěl mít vždy poslední slovo ohledně svých děl. Proto trval na tom, že první musí být napsána hudba a na ni pak posléze vytvořeny slova. Také, jak píše Pavlína Hoggard v programu k inscenaci *Josef a jeho úžasný pestrobarevný plášť*, byl znám také tím, že

první byla vytvořena nahrávka díla, které mělo být uváděno, aby se s dílem nemohlo už dál pracovat, škrtat písně a podobně (2006). Diváci už šli na dílo, které znali z nahrávek.

Jeho význam spočívá také v tom, že podporuje mladé a nadějně umělce. Ve své usedlosti v Sydmontonu pořádá každý rok festivaly, kde byly a jsou prováděny předpremiéry jeho nových děl.

Jeho nejnovějším počinem je muzikál *Love Never Dies*. Tento muzikál je pokračováním příběhu Fantoma a Christine. Měl premiéru v londýnském Adelphi Theatre v březnu roku 2010. Dále je prováděn v Melbourne a Sydney. V letošním roce je očekáváno filmové zpracování tohoto muzikálu.

Dále stanice BBC odvysílala pořad, kde se hledá obsazení do muzikálu *The Sound of Music How Do You Solve A Problem Like Maria?*. Tento pořad získal cenu Emmy. Dalším úspěšným pořadem byl *Any Dream Will Do*, z kterého byla později obsazena hlavní role v *Joseph and the Amazing Technicolor Dreamcoat*. Dalším podobným pořadem byl *I'll Do Anything*, kde se hledali představitelé rolí Nancy a Olivera do hry *Oliver!*, a byl také odvysílán pořad, ve kterém se hledalo obsazení *The Wizard of Oz*. Ve všech těchto pořadech zasedl Andrew Lloyd Webber jako porotce. Nově se nyní připravuje televizní pořad *Superstar*, ve kterém se bude hledat představitel hlavní role Ježíše.

1.2 Andrew Lloyd Webber a Tim Rice

Tim Rice byl jako libretista a textař rozhodně významnou osobností, která ovlivnila Webberovu tvorbu. Narodil se 10. listopadu 1944 v Buckinghamshire v Anglii. Vzdělání ukončil na Lancington College v Sussexu. Než začal spolupracovat s Webberem, tak pracoval jako právní praktikant (studoval práva) a poté jako producent nahrávek v hudebním nakladatelství EMI. Už tehdy však psal texty k populárním písním. O setkání s Webberem Tim Rice řekl: „*První setkání rozhodlo. On komponoval dobré songy, já jsem zase měl docela dobré nápady. Naše rodinné zázemí bylo zcela odlišné. Já jsem kupříkladu nikdy jako dítě nenavštěvoval divadlo. Lloyd Webber měl své divadelní hrdiny, já ne. Přesto se z nás stal tým. Kombinace Andrewa, experta na divadlo, a mě, zaměřeného spíše na rockovou hudbu, tato kombinace ignorance a zkušenosti nám*

vlastně umožnila být originální.“¹ Jejich první společnou show bylo dílo *The Likes of Us*. Byl to příběh viktoriánského filantropa Bernarda. Toto dílo však nebylo uvedeno (Hoggard, 2006).

Jeho texty rozhodně napomohly popularitě jejich společných muzikálů (*Joseph and the Amazing Technicolor Dreamcoat*, *Jesus Christ Superstar* a *Evita*). Jeho libreta se dají považovat samy o sobě za umělecká díla. Jak píše Pavlína Hoggard v programu k představení *Josef a jeho úžasný pestrobarevný plášť*, textaře si Webber najímal a vyžadoval, aby hudba vznikla jako první. Ostatní spolupracovníci se mu museli podříditi. Tim Rice se často projevoval negativně vůči tomuto pracovnímu postupu. Díky založení své produkční společnosti The Really Useful Group měl také Lloyd Webber vyšší příjmy z uváděných muzikálů než Tim Rice. „Lloyd Webber a The Really Useful Group, skladatel a producenti, si týdně přišli na 120 000 liber. A Rice jako textař na „pouhých“ 16 000 liber týdně.“² Po napsání *Evity* jejich společná práce skončila. Jak píše Michael Prostějovský ve své knize *Muzikál Express* měli i odlišné povahy a zájmy. Jejich vztahy se zlepšili až při přípravách filmové verze *Evity*, pro kterou napsali novou píseň *You Must Love Me*.

Po tvůrčím rozchodu s Webberem napsal se Stephenem Oliverem *Blondel*. Velkého úspěchu se dočkal s muzikálem *Chess*, který vytvořil společně s Bjornem Ulvaeusem a Benny Andersonem ze skupiny Abba. Napsal také desítky písní, které bodovaly na předních místech v hitparádách. Od roku 1981 založil a vede nakladatelství Pavilion Books. Je i redaktorem britského rozhlasu a televize .

Další tvorba Tima Rice je spojena s Waltem Disneyem. Je autorem jevištní adaptace *Krále Davida* a *Krásky a zvíře*, které vytvořil z filmového scénáře Howarda Ashmana a s hudbou Alana Menkena. S Menkenem se také podílel na produkci disneyovského *Alladina*. Za texty pro tento animovaný film získal v roce 1993 Oscara. Ze spolupráce s Eltonem Johnem vznikly muzikály *Lví král* a *Aida*. V roce 2000 byla na Broadwayi uváděny tři jeho muzikály zároveň. Napsal vlastní autobiografii *Oh, What a Circus*. V roce 1999 byl přijat do *Songwriters Hall of Fame*. Za svou kariéru získal tři Oscary, 12 Ivor Novello Awards a 4 Tony Awards. Byl mu také udělen rytířský řád a doživotní šlechtický titul (Dvořáková, 2009).

¹ HOGGARD, P.: *Josef a jeho úžasný pestrobarevný plášť*, Městské divadlo Brno, 2006, str.69

²HOGGARD,P: *Josef a jeho úžasný pestrobarevný plášť*, Městské divadlo Brno, 2006, str. 56, 58

1.3 Andrew Lloyd Webber X Stephen Sondheim

V Americe byla 70. a 80. léta poznamenána nostalgií nad koncem zlatého věku muzikálu. Američan Stephen Sondheim byl jediným autorem té doby, kterého lze považovat za konkurenta a protipól k Webberovi. Stephen Sondheim byl vychován a vzdělán v muzikálovém oboru Oscarem Hammersteinem II. Napsal libreto k Bernsteinově *West Side Story*. Dále napsal například tato díla: *Company*, *Sunday in the Park with George*, *Pacific Overtures*, *Sweeney Todd*, *Into the Woods*, *Assassins* a *Passion*. Oba dva byli narozeni ve stejný den - 22. března. Sondheim je o osmnáct let starší. Zatímco Lloyd Webber byl Londýňan ze South Kensingtonu, Sondheim byl Newyorčan z Mannhatanu. Hlavní rozpor tkví v tomto: „*Jestliže Sondheim odmítá psát programově hity a jde mu především o myšlenku díla, Lloyd Webber si vysloveně zakládá na úspěchu svých melodií.*“³

Měli společné i to, že oba napsali pohádku pro dospělé: Webber *Starlight Express* a Sondheim *Into The Woods*. Oba spolupracovali s režisérem Haroldem Princem. Oba prošli vynikajícím školením v kompozici a orchestraci. V dílech, jež byla vrcholem jejich tvorby, se u obou skladatelů objevily autobiografické prvky: Sondheim - *Sweeney Todd*, Webber - *Fantom Opery*. Oba jsou perfekcionisté a workoholici, avšak ve své tvorbě velmi odlišně orientovaní.

„*Zatímco část kritiků považuje jeho vliv na hudební divadlo za klíčový, někteří teatrologové a muzikologové ve svém hodnocení upřednostňují Stephena Sondheima, s odůvodněním, že jeho hudba citlivě slouží příběhu, zatímco Lloyd Webber preferuje hudební složku díla před příběhem a stává se tak sám vždy neúměrně dominantním tvůrcem.*“⁴

Z tohoto vyplývá, že je Sondheim více oceňován kritiky, zatímco Webber je králem muzikálu především pro diváky. Sondheimova díla zdaleka nedosahují tolika repríz co Webberovy muzikály. Webber také na rozdíl od Sondheima používá klenuté a

³HOGGARD, P: *Josef a jeho úžasný pestrobarevný plášť*, Městské divadlo Brno, 2006, str. 91

⁴PROSTĚJOVSKÝ, M.: *Muzikál Express*, Brno, 2008

zapamatovatelné melodie, které jsou využitelné i mimo samotné dílo, což u Sondheima možné není (Prostějovský, 2008).

1.4 Promítnutí autobiografických prvků v jeho díle

Andrew Lloyd Webber do svých děl vkládal hodně věcí ze svého života. Jeho díla do velké míry poznamenala jeho dětství. Muzikál *Cats* vznikl na texty z knihy T.S. Eliota *Old Possum's Book of Practical Cats*, což byla Webberova oblíbená knížka z dětství. Lloyd Webberovou oblíbenou hračkou byly vláčky a to poznamenalo jeho další dílo *Starlight Express*, kde postavami jsou mašinky. Po celý svůj život byl obdivovatelem opery, to se promítlo v díle *Fantom Opery*. Je zajímavé, že Andrew Lloyd Webber si své první muzikálové pokusy zkušel na loutkovém divadle. Tento motiv se promítl ve *Fantomovi*. Když Fantom připravuje svou mistrovskou divadelní hru, má ji první nastíněnou na svém loutkovém divadle v podzemí. Jako autor příliš nezobrazoval vnější svět, ale svůj svět.

2. Rock Opera

2.1 Definice, význam

V 60. letech se kulturní i politická situace v USA změnila natolik, že se to zákonitě odrazilo i v umění. Broadway ovládl tzv. rock musical. Na válku ve Vietnamu a hippies reagoval muzikál Geroma Ragniho, Jamesa Rada a Galta MacDermota *Hair* (1967).

Ve Velké Británii se tento trend odrazil na muzikálu *Tommy*. Z pozdějších muzikálů, které tento žánr zastupují lze jmenovat *Rent*, *The Rocky Horror Show* a *Godspell* (Hoggard, 2000; Prostějovský, 2008).

Centrem muzikálu už nebyla jen Broadway, ale pozornost se přesunula také do Velké Británie. Autoři na Broadwayi jakoby opominuli rockovou hudbu a proto se mladí lidé obraceli tam, kde se dočkali svého. Událostmi, které především ovlivnily další vývoj kultury v Americe byly především atentáty na prezidenta J. F. Kennedyho a jeho bratra Roberta a na černošského vůdce Martina Luthera Kinga, a s tím se pojící rasové nepokoje. Nejrozporuplnější postoje však měli řadoví Američané k válce ve Vietnamu (Prostějovský, 2008). Ve Velké Británii mezitím získávali popularitu liverpoolští Beatles a rocková hudba získávala stále více na oblibě.

V Británii nastal boom v oblasti rock musicalu především s příchodem autorské dvojice Webber - Rice. Nešlo zde jen o, v té době velmi populární, rockovou hudbu, ale především o to, že si pro své muzikály vybírali jako témata příběhy velkých osobností (*Josef a jeho úžasný pestrobarevný plášť*, Městské divadlo Brno, 2006). Tim Rice k tomu řekl: „*Zastávám názor, že k tvorbě velkých muzikálů potřebujete velkou osobnost, velký subjekt, a to našim plánům v té době vyhovovalo.*“⁵

⁵ HOGGARD,P.: *Josef a jeho úžasný pestrobarevný plášť*, Městské divadlo Brno, 2006, str,70

2.2 Joseph and the Amazing Technicolor Dreamcoat

Oratorium / pop kantáta *Joseph and the Amazing Technicolor Dreamcoat* bylo druhým společným dílem tvůrčí dvojice Webber - Rice. Bylo napsáno roku 1968 a rozšířeno v roce 1972. Celkově toto dílo prošlo mnoha úpravami. Z původně školního představení, které trvalo zhruba dvacet minut, se stalo hitem West Endu. V jedné ze starších nahrávek tohoto díla můžeme dokonce slyšet libretistu Tima Rice v roli Faraona (Městské divadlo Brno, 2006).

Toto dílo je zajímavé především po stránce hudební. Webber zde využil spoustu různých stylů od rock'n'rollu a popu až po calypso.

Miloš Štědroň o tomto díle napsal: „ *Hra se styly je obdivuhodná. Vše spojuje v jednotný a přesně modelovaný recitativ, songy jsou zapamatovatelné na první poslech, ale navíc jsou propojeny do sítě, která dává vyšší smysl. A k tomu stylová všehochuť – vždy zvukově jednotná. Pokud aranžovalo více lidí, pak zde byla silná poslední ruka a supervize. Klezmerská „cikánská“ a další a další taneční hudba, která přímo nabízí choreografii možnost zásadních proměn. A sbory - pádné, jednoduché, výborně srozumitelné a umožňující pohybové rozehraní.*“⁶

O napsání tohoto díla je požádal Alan Dogget, vedoucí hudebního oddělení na Colet Court School, který potřeboval, aby mu napsali chlapecký sbor. Byl učitelem Webberova mladšího bratra Juliana a potřebovali dílo, které by předvedli na koncertě ke konci semestru. Po zavržení témat jako špióni, agent 007, přišel Tim s nápadem napsal dílo o Josefovi a jeho sedmi bratřích. Práce na tomto díle jim zabrala dva měsíce a bylo to původně velmi krátké představení, které netrvalo déle než půl hodiny (Hoggard, 2006).

První představení se tedy odehrálo v Coletově škole 1. března 1968. Zpěváci byli doprovázeni školním orchestrem a patnáctiminutové představení řídil Alan Dogget. Představení mělo úspěch.

A tak bylo domluveno druhé představení, které proběhlo ve westminsterské Central Hall, kde pracoval Webberův otec jako varhaník, pro dva a půl tisíce diváků (většinou rodiče chlapců z Colet School), již bylo přepracované, o něco delší a přearanžované pro rockovou skupinu a orchestr. V první půlce zahrál Andrewův bratr Julian Lloyd Webber

⁶ HOGGARD,P.: *Josef a jeho úžasný pestrobarevný plášť*, Městské divadlo Brno, 2006

recitál společně s Billem Lloyd Webber. Tima a Andrewa velmi překvapilo, že se mezi diváky ocitl Derek Jewell, jazzový a popový kritik pro Sunday Times. Napsal na Josefa příznivou recenzi, která se objevila 19. května 1968 (Hoggard, 2006).

Třetí představení se konalo 9. listopadu v St. Paul's Cathedral. Toto představení bylo rozšířeno o další písně, například zde poprvé zazněl *Potiphar*. Po shlédnutí této recenze, zařídila tehdejší zaměstnavatelka Tima Rice Norrie Paramor vydání nahrávky verze ze St. Paul's, která byla vydána v lednu 1969. Toto album obdrželo několik dobrých recenzí, ale bylo komerčně neúspěšné. Nakonec však podepsali smlouvu o finančním zabezpečení na tři roky práce, takže mohli dál psát a Tim už nemusel být zaměstnaný u jiných zaměstnavatelů (www.andrewlloydwebber.com).

První projekt, který napsali pod touto smlouvou, byl *Come Back Richard, Your Country Needs You* podle příběhu o Richardu I. a jeho minstrelovi Blondelovi. Hudební režie se ujal opět Alan Dogget a bylo to zinscenováno v listopadu 1969 v City of London School. Tento projekt už se dál nijak nevyvíjel, protože Tim s Andrewem se pustili do dalšího nápadu a tím byl příběh Ježíše Krista. Tim Rice však později tuto jejich druhou školní hru rozvedl do muzikálu *Blondel* (www.andrewlloydwebber.com). Svou premiéru na West Endu si *Joseph* prožil 6. února 1973. Do Ameriky bylo toto představení přeneseno roku 1976, kdy 30. prosince mělo toto dílo premiéru v brooklynské hudební akademii v New Yorku. Dále se toto představení hrávalo na různých školách a univerzitách jak ve Velké Británii, tak v USA. Svou cestu na Broadway si tento muzikál našel v roce 1981, kdy byla 18. listopadu uvedena devadesátiminutová verze o dvou jednáních na Off-Broadwayi. Broadwayská premiéra následovala v dalším roce. V hlavní roli se představil Bill Hutton. Velmi populární se stala londýnská verze z roku 1991, hraná v divadle London Palladium. V hlavní roli se zde představil oblíbený Jason Donovan. Tato verze představení již trvala něco kolem dvou hodin. Nejznámější představitelé Josefa jsou tito zpěváci: Jason Donovan, Philip Schofield, Donny Osmond a Darren Day (Hoggard, 2006).

Děj muzikálu vychází z biblického, starozákonního příběhu o Josefovi a jeho jedenácti bratřích. Odehrává se v Zemi kenaanské a v Egyptě. Rúben byl nejstarším synem, pak bylo ještě dalších deset a Josef - benjamínek, toho měl otec nejraději, protože velmi miloval jeho matku. Bratři mu záviděli přízeň otce Jákoba. To se vystupňovalo, když mu otec dal úžasný barevný plášť, který zářil všemi barvami duhy (Hoggard, 2006).

Toto vše popsal Rice velmi vtipně:

*„Vypravěčka: Josef nebyl, nač to krýt,
starších bratrů favorit.*

Mezi sebou říkali si nahlas:

Bratři: Proč ten plášť má právě tenhle mamlas?

Josef: Krása! Krása! Ani muk!

Zdá se, že jsem sexy kluk.

Plášť můj vlaje v rytmu tance,

příkladem je prudké elegance.“⁷

Navíc jim šel Josef na nervy s tím, že stále mluvil o svých snech. Mysleli si o něm, že je pyšný a netaktní. A tak mu strhli jeho plášť a prodali ho do otroctví do Egypta. Plášť pak zkropili v kůzlečí krvi a otci řekli, že je Josef mrtvý. Josef se mezitím dostal do otroctví a jeho pánem se stal Putifar. Byl velmi bohatý. Josefa díky jeho píli jmenoval správcem. Avšak měl hříšnou ženu, podváděla ho a sváděla i Josefa. Josef jí odolával. Putifar však ze žárlivosti nechal Josefa uvrhnout do vězení. Ve vězení zpívá známou árii *Close every door*. Do vězení za ním přijdou pekař a číšník, aby jim vyložil jejich sny. Nechal je zavřít do vězení faraon. Číšníkovi vyloží, že znovu získá přízeň faraona, pekaře že však čeká poprava. Faraonovi se zdál děsivý sen a číšník mu poradí, aby si nechal z vězení zavolat Josefa, který mu sen vyloží. Faraonovi se zdál sen o sedmi tučných kravách a sedmi vyzáblých. Tu tlusté spolkly ty vyzáblé. Pak se mu zdálo to samé, akorát že místo krav byly klasy. Ale naopak ty vyzáblé spolkly ty zralé. Josef mu sen vyloží. Egypt čeká sedm let hojnosti, ale pak bude následovat sedm let bídy. Řekne faraonovi, že sen byl moudrým poselstvím, že je potřeba vše dobře do budoucna naplánovat. Faraon určí zodpovědným za toto Josefa. Stane se faraonovým náměstkem. Lidé ho mají rádi, protože připravil Egypt na sedm bídných let.

A děti zpívají:

Ač se ti to nezdá,

Josefe, jsi hvězda!

⁷ HOGGARD,P.: *Josef a jeho úžasný pestrobarevný plášť*, Městské divadlo Brno, 2006

Již v tomto díle se objevuje motiv superstar. Josef myslí však na své bratry, jestli nejsou v bídě. Bratři mezitím zjistili, že Josefovi křivdili. Bída a hlad je v jejich zemi a tak se vydávají do Egypta. Chtějí od Josefa pomoc. Josef pomocí lsti dopomůže bratrům k obvinění z krádeže, padne to na Benjamina. Bratři za něj prosí (*Calypso za Benjamina*) a to nakonec Josefa obměkčí a dojde k jejich smíření (Hoggard, 2006).

Nejznámějšími písněmi z tohoto muzikálu jsou *Any dream will do*, *Close every door* a *Benjamin Calypso*.

Objevují se zde tyto postavy: Vypravěčka, Josef, Faraon, Jákob, Rúben, Šimeón, Lévy, Neftali, Isachar, Ašer, Dan, Zebulón, Gád, Juda, Benjamin, Putifar, Madam Putifarová, company a děti.

Poslední nastudování v londýnském West Endu mělo premiéru 3. března roku 2003. Vznikla i filmová verze z roku 1999 pro DVD a televizní vysílání. V hlavní roli Josefa se v ní představil Donny Osmond.

U nás bylo toto představení zinscenováno zatím jen v Městském Divadle Brno. V nadcházející sezóně se však chystá ještě nové zpracování v Divadle Jiřího Myrona v Ostravě (Národní divadlo Moravskoslezské). České přebásnění napsal Michael Prostějovský. Režie se v MdB ujal Stanislav Moša, choreografie Igor Barberič a kostýmů Andrea Kučerová. Hlavní roli Josefa ztvárnili v MdB Jakub Uličník, Dušan Vitázek a Vladimír Volečko. Roli Vypravěčky ztvárnila Radka Coufalová-Vidlák, Hana Holišová a Markéta Sedláčková. Nejdříve tuto inscenaci nastudoval Stanislav Moša pro evropské turné s česko-německo-švýcarským týmem a teprve poté byla přenesena do MdB. Zajímavým výtvarným ztvárněním byla především velká kniha, kterou vypravěčka otvírala a v ní předváděla v různých animovaných a ilustrovaných prostředích příběh. Také různé postavy jakoby vystupovaly z knihy (Hoggard, 2006).

K tomuto představení uvedl režisér Stanislav Moša: „*Muzikálový král Andrew Lloyd Webber udělil brněnskému koprodukčnímu nastudování své prvotiny Joseph and the Amazing Technicolor Dreamcoat, pozoruhodnou výjimku. Inscenace jako vůbec první v Evropě může jezdit bez předepsaného sboru dětí. Lloyd Webber navíc ocenil naše scénické řešení a dal souhlas. Dvě desítky zpěváků z brněnského sboru Kantiléna doprovází svými hlásky vtipné videoprojekce. Ústředním artefaktem večera je vysoká rozevřená kniha, na jejíž stránky jsou promítány žertovné animované dotáčky a také dětští zpěváci. Jsme skutečně první*“.⁸

2.3 Jesus Christ Superstar

Když Rice s Webberem přemýšleli, jakému tématu se budou věnovat po Josefovi, napadali je různí hrdinové, například Robin Hood nebo J.F.Kennedy. Pak se ale opět rozhodli pro Bibli. Avšak ne pro Starý Zákon, ale pro příběh z Nového Zákona. Rozhodli se zpracovat sedm posledních dní Ježíše Krista očima Jidáše (Prostějovský, Matějovský, Bár, 2010).

Jevištnímu zpracování předcházelo dvojalbum, které vyšlo v roce 1970. Autoři byli inspirováni uvedením muzikálu Hair. V mnoha případech i využili interprety, kteří předtím účinkovali v Hair. Roli Jidáše na albu nazpíval Murray Head a roli Ježíše Ian Gillan, frontman Deep Purple, který později spolupracoval i s Black Sabbath.

12.července 1971 bylo zahájeno první oficiální turné tohoto muzikálu. Toto dílo mělo premiéru na Broadwayi v New Yorku 12. října 1971 v divadle Marka Hellingera v režii Toma O'Horgana. Jeho pojetí bylo oslnivé, třpytivé a trochu kýčovitě. Byla to první rocková opera na Broadwayi a zároveň první Webberovo dílo na Broadwayi. Roli Ježíše ztvárnil Jeff Fenholt a Máří Magdalénu hrála pozdější filmová Máří Magdaléna Yvonne Elliman. Najednou se z neznámého britského skladatele stal král muzikálového divadla. Kritici sice toto ztvárnění posledních dní Ježíše Krista nepřijali vlídně, ale o to větší mělo toto dílo úspěch u diváků.

⁸ HOGGARD,P.: *Josef a jeho úžasný pestrobarevný plášť*, Městské divadlo Brno, 2006

O popularitě Ježíše svědčí i slavný citát Johna Lennona: „Jsme slavnější než Ježíš“. Michael Prostějovský k tomu uvedl: „*Nabralo to v podstatě přístup rockové hudby na muzikálová jeviště a to na obou stranách Atlantiku a bylo to naprosté zjevení.*“⁹

Webber nebyl spokojený s režii Toma O'Horgana. V roce 1970 měl zájem o režii Jesus Christ Superstar Hal Prince, později Webber litoval, že toto původní ztvárnění nереžiroval. Hal Prince a Richard Rodgers byli jeho broadwayské idoly (www.andrewlloydwebber.com).

Do Londýna se toto v té době již velmi slavné dílo dostalo v roce 1972. Premiéru mělo 9. srpna 1972 v divadle Palace. Režiroval ho Jim Sharman. Ježíše ztvárnil Paul Nicholas, který předtím ztvárnil roli Clauda v muzikálu Hair a roli Jidáše ztvárnil Stephen Tate. Andrew Lloyd Webber na otázku, proč dílo bylo uvedeno nejdříve na Broadwayi, vysvětlil: „*Před dvěma lety nebyla britská veřejnost na Ježíše připravena. Věřící měli k naší hudbě nedůvěru a mladí rockoví fanoušci se ke všemu, co zavánělo kostelem, otáčeli zády.*“¹⁰

Spousta věřících se k muzikálu stavěla spíše negativně. Síla tohoto díla ale naopak spočívá v tom, že dokáže přilákat i ateistické diváky a zábavnou formou jim podat informace z Bible o posledních dnech Ježíšova života, ke kterým by se jinak třeba vůbec nedostali. Londýnská inscenace byla na přání autorů prostší a důstojnější a dočkala se velkého úspěchu. Hrála se osm let a stala se v té době nejdéle hraným britským muzikálem s počtem 3537 repríz (Prostějovský, Matějovský, Bár, 2010).

Tématem muzikálu je sedm posledních dní Ježíše Krista. I z tohoto důvodu byl tento muzikál ve své době vnímán jako kontroverzní. Zajímavým prvkem je především to, že příběh je vyprávěn z pohledu zrádce - Jidáše. Proč si Webber s Ricem vybrali tento námět? „Každý muzikál se musí opírat o silný příběh. Bible nám jich nabízí spoustu, ale zdaleka nejsilnějším z nich je příběh posledních sedmi dnů života Ježíše Nazaretského.“¹¹ Ježíš je zde vyobrazen jako obyčejný smrtelník, se svými smutky, trápeními, starostmi a vztekem. Rice s Webberem zpracovali téma slávy, úspěchu a jejich hořkých důsledků. Ježíš je zde vyobrazen především jako hvězda, superstar.

Muzikál začíná Jidášovým varováním v písni *Heaven on their mind*, že by se vše mohlo zvrtnout. Jidáš tvrdí, že Ježíšovo učení bude v určitém okamžiku umlčeno.

⁹ z videorozhovoru s Michaelem Prostějovským pro Hudební divadlo Karlín, dostupný z www.hdk.cz [cit. 1.3.2011]

¹⁰ KUČERA, MALÝ, PANENKA: *Jesus Christ Superstory*, Praha, 1998

¹¹ KUČERA, MALÝ, PANENKA: *Jesus Christ Superstory*, Praha, 1998

Vyčítá mu také, že tráví čas s Máří Magdalénou, která se prý k jeho učení nehodí. Kněží se jej začínají obávat a myslí si, že by měl zemřít. Pilátovi se zdá sen o Ježíšovi. Ježíš začíná poznávat, jak se mu jeho učení vymklo z ruky, při čísle *V Chrámu*. Máří Magdaléna se v písni *Co na tom je tak zlého* vyznává ze své lásky k Ježíšovi. Jidáš nechce od kněží krvavé peníze. Slíbil jim, že jim řekne, kde Ježíš bude, aby ho mohli zatknout. Při *Poslední večeři* v zahradě getsemanské už Ježíš ví, že ho Jidáš zradí polibkem. V árii *V zahradě getsemanské* se vyznává ze svých pocitů z toho, že musí zemřít. Poté je zajat strážemi. Jakmile se Ježíš stane špatným v očích vládnoucích, lidé, kteří ho ještě nedávno zbožňovali se od něj odvrací. I jeden z apoštolů - Petr ho zapře. Napřed musí Kristus předstoupit před Piláta a poté je poslán ke králi Herodovi. Zde se v muzikálu objevuje komické číslo *Song krále Heroda*. Jidáš, který neunesl tíhu své zrady umírá oběšením - *Jidášova smrt*. Příběh končí Pilátovým soudem a Ježíšovým ukřižováním.

Objevují se zde tyto postavy: Ježíš Kristus, Jidáš Iškariotský, Máří Magdaléna, Pilát Pontský, Herodes Antipa, Kaifáš, Annáš, Apoštol Šimon Petr, Apoštol Šimon Zélotés, další apoštolové a sbor.

Po hudební stránce Webber v JCHS hodně pracuje s motivy charakteristickými pro jednotlivé postavy (např. kněží, Jidáš nebo Máří Magdaléna). Využil doprovodu symfonického orchestru ve spojení s rockovou kapelou, což byl rozhodně v té době originální nápad. Také si sám zapsal orchestraci. „Scéna oběšení Jidáše je směsicí všech nejdůležitějších melodií opery.“¹² Hodně také opakuje jednotlivé melodie, avšak s jiným textem, například Jidášovo *I don't know how to love him* předtím než zemře.

Myslím si, že označení „rock opera“ si tento muzikál zaslouží také díky svým velmi složitým a propracovaným sborům. Není zvyk mít takové sbory v muzikálu, a i rozsahem jednotlivých hlasů je to bližší spíše opeře. Milan Svoboda, dirigent pražské inscenace ve Spirále, k hudební formě tohoto díla řekl: „*Z hlediska hudební kompozice v tomto žánru se jedná o historicky stejně významný moment jako byla Bernsteinova West Side Story. Třeba např. „Everything's Alright“ v pětičtvrtečním tempu, prostě nádhera i pro zarytého jazzmana.*“¹³

¹² HOGGARD, P.: *Muzikál na prahu tisíciletí*, 2000, str.61

¹³ GOMBÍŘIKOVÁ, L.: *Jesus Christ Superstar*, Městské divadlo Brno, 2005, str. 29

Nástrojové obsazení orchestru je následující: 1. a 2. kytara, bas, bicí, percus, keyboard, piano, 1. a 2. flétna, sax/klarinet, klarinet, lesní roh, 1. a 2. trumpet, 1. a 2. trombon, fagot a hoboj (Prostějovský, Matějovský, Bár, 2010).

V roce 1973 vznikla filmová adaptace tohoto muzikálu v režii Normana Jewisona. Norman Jewison měl již za sebou filmové zpracování muzikálu Šumař na střeše. „*Rice a Webber odletěli do Svaté Země také, když ale zjistili, že režisér nemá příliš pochopení pro jejich názory na to, jak by měla filmová verze muzikálu vypadat, jejich zájem rychle vyprchal.*“¹⁴

Hlavní roli Ježíše ztvárnil Ted Nelly, Jidáše Carl Anderson a Máří Magdalénu Yvonne Elliman. Ohledně obsazení Carla Andersona režisér řekl: „*Zeptal se mě, proč jsem ho obsadil. Já mu odpověděl, že kvůli talentu a ne kvůli barvě pleti. Není to biblicky správně, ale tohle je rocková opera, kde je třeba brát ohled na talent a na hlas.*“¹⁵ Natáčení probíhalo v Izraeli, na autentických místech. Film začíná příjezdem dodávky, ze které vyskakují herci a začínají se převlékat do kostýmů a také končí jejich nástupem do dodávky a odjezdem. Toto je trochu jiné oproti divadelní verzi. Dále je tento film zajímavý především díky hudbě, ve které se objevují nástroje, které jsou typické pro hudbu 60.let. Objevuje se zde také spousta symbolů souvisejících s válkou ve Vietnamu a 60.léty. Například apoštolové oblečení ve stylu hippies, dobové oblečení vojáků, ptáci symbolizující stíhačky a jsou zde i skutečné stíhačky a tanky. Je zde i poutavá choreografie a taneční scény. Nejvýraznější taneční scéna je při árii Šimona Zealota. Je zde také spousta velmi povedených detailů, např. scéna kdy rozezlení kněží buší do zábradlí v průběhu písně *This Jesus Must Die* nebo když se v úvodní árii *Heaven On Their Mind* nese hlas zoufalého Jidáše mezi skalami. Nejvýraznější hereckou a pěveckou osobností byl v tomto zpracování představitel Jidáše Carl Anderson. Jeho *Heaven on their mind* patří k nejlepším interpretacím této písně, výborně zde vystihuje veškeré své obavy.

Úspěšný revival na West Endu vznikl v režii Gale Edwards v roce 1996. Tento muzikál byl uveden v divadle Lyceum společností Really Useful. Hrál se do roku 1998 (Prostějovský, Matějovský, Bár, 2010). Webber byl na tuto režisérku pyšný za to, co

¹⁴ PROSTĚJOVSKÝ, MATĚJOVSKÝ, BÁR: *Jesus Christ Superstar*, Hudební divadlo Karlín, Praha 2010

¹⁵ Gombiříková, L.: *Jesus Christ Superstar*, Městské divadlo Brno, 2005, str.105

dokázala s víceméně mediálně neznámými herci. Přes rok vybírala na konkurzech vhodné obsazení z 1200 zájemců. Vzniklo i filmové zpracování této verze z roku 2000 (www.andrewlloydwebber.com). V této filmové adaptaci se představil v roli Ježíše Glenn Carter, v roli Jidáše Jérôme Pradon v roli Piláta Fred Johanson a Máří Magdalénu ztvárnila Renée Castle. Jsou zde především zajímavé kostýmy, např. Jidáš v punkovém kostýmu. Některé scény jsou úplně jiné než ve starší filmové verzi. Scéna Šimona Zealota zde již není taneční, jsou zde zbraně a celá scéna působí spíše jako součást revolučního povstání. Důležitým prvkem je zde televize. Kněží v ní například sledují Ježíše a davy, které ho zbožňují. Tím je zdůrazněn motiv superstar. Proto a pro mnoho dalších důvodů, byla tato verze tvůrcům bližší než verze z roku 1973. Gale Edwardsová k této inscenaci řekla: „*Jde o působivé divadelní dílo, jehož ústřední postavy jsou ovládané nekontrolovatelnými silami osudu a mají mnoho společného s velkými shakespearovskými hrdiny.*“¹⁶ Nejvíce mě v této verzi zaujala představitelka Máří Magdalény Renée Castle, především svým velmi emotivním projevem při písni *I don't know how to love him*.

U nás byla tato rocková opera poprvé nastudována teprve v roce 1994, dříve to nebylo možné. Michael Prostějovský k tomu řekl: „*Zkrátka tenkrát to bylo téma nepřijatelné, tenkrát na to nebyly peníze, zkrátka v podstatě v té době před sametovou revolucí to bylo prakticky vyloučené.*“¹⁷

Nastudování Ježíše předcházelo spoustu formalit - získání licence, sponzorů apod. Produkce se ujala společnost Musical, založená Stanislavem Aubrechtem, Jozefem Celderem a Petrem Novotným. K tomuto období se vyjádřil režisér inscenace Petr Novotný takto: „*Smyslem licenčních show je zaručit stejně vysokou kvalitu představení všude po světě. Jestliže půjdete na Ježíše do New Yorku nebo do Prahy, vždy uvidíte stejně kvalitní představení. Nechali nám volnou režii, výpravu, kostýmy a světla. S těmito čtyřmi základními inscenačními prvky jsme si mohli dělat, co jsme chtěli. Naopak schvalovali představitele pěti hlavních rolí, tedy Ježíše, Jidáše, Máří, Piláta a Heroda, schvalovali mě jako režiséra a vážali celou hudební složku představení. To znamená, že jsme si nemohli dovolit změnit ani notu, nesměli jsme žádnému zpěvákovi ulevit třeba jen o půl tónu.*“¹⁸

¹⁶ GOMBIŘÍKOVÁ, L.: *Jesus Christ Superstar*, Městské divadlo Brno, 2005, str. 105

¹⁷ z videorozhovoru s Michaelem Prostějovským pro Hudební divadlo Karlín, dostupný z www.hdk.cz [cit. 1.3.2011]

¹⁸ KUČERA, MALÝ, PANENKA: *Jesus Christ Superstory*, Praha, 1998

16. ledna. 1994 proběhlo v Praze první kolo konkurzů na obsazení muzikálu. Konkurzy byly zajímavé především tím, že se tam neobjevovali pouze profesionální zpěváci, ale i amatérští zpěváci - rockeři. Avšak tito rockeři museli umět jak řvát, tak také dobře zpívat klasicky. Součástí konkurzu totiž byl i zpěv lidové písně. Samozřejmě součástí konkurzu byla také choreografie. Petr Novotný na období konkurzů vzpomíná takto: „*Na ježíšovských konkurzech jsem zažil něco překrásného, co by se mi asi u běžného divadla jen tak nestalo. Sólisté, kteří už měli podepsané smlouvy, za mnou sami chodili a dohazovali mi další interprety. Takhle jsem se například dostal k Danu Bártovi, k Bohouši Josefovi, k Aleši Brichtovi.*“¹⁹ Představení režíroval tedy Petr Novotný. Dirigenty byli Milan Svoboda, Arnošt Moulík a Ota Balage. Producenty byli Jozef Celder, Stanislav Aubrecht a Petr Novotný.

Z konkurzů tedy vzešlo toto konečné obsazení (nejznámější jména):

Ježíš Kristus: Kamil Střihavka, Dan Bárta, Martin Skala, Roman Dragoun

Jidáš Iškariotský: Dan Bárta, Josef Štágr, Tomáš Trapl

Máří Magdaléna: Bára Basiková, Renáta Podlipská, Athina Langoska

Pilát Pontský: Aleš Brichta, Pavel Polák

Herodes: Vilém Čok, Bohouš Josef

Šimon Zélotés: Zbyněk Fric

Kaifáš: Jiří Schoenbauer

Annáš: Jindřich Vobořil

Za zkoušení tohoto muzikálu nedostávali v té době tanečníci a zpěváci žádný honorář. Dílo mělo premiéru na pražském Výstavišti v Divadle Spirála dne 22.7.1994. Byly uvedeny dvě verze tohoto představení. Jedna verze z roku 1994 a druhá z roku 1997 se změněnou scénou a kostýmy (Kučera, Malý, Panenka, 1998).

Zajímavostí je, že se tato role málem stala Kamilu Střihavkovi osudnou. Dne 31. října 1994 spadl během árie *V zahradě getsemanské* z dvoumetrové výšky na prázdné židli v hledišti (Kučera, Malý, Panenka, 1998).

Muzikál *Jesus Christ Superstar* byl v Divadle Spirála uváděn po dobu 47 měsíců. Celkem se odehrálo 1288 představení. Muzikál shlédlo více než 850 000 diváků. Ve Spirále se vystřídalo 72 herců, 4 dirigenti, 80 hudebníků, 3 inspicienti, 37 členů technických služeb a 8 lékařů. Na každém představení se podílelo 32 herců, 19 členů orchestru včetně dirigenta, 31 pracovníků technických služeb a 1 lékař. V zákulisí byli

¹⁹ KUČERA, MALÝ, PANENKA: *Jesus Christ Superstory*, Praha, 1998

také připraveni 4 swingové, 3 herci a 1 herečka, připraveni kdykoli za kohokoli na jevišti zaskočit. Nejvíce představení odehrál Jindřich Vobořil, v roli Annáše vystoupil 1244 krát. Všem představením byla přítomna maskérka Jarmila Kamínková. Verze '97 si vyžádala 160 kostýmů a 25 kaftanů. Tato inscenace muzikálu Jesus Christ Superstar se ve své době zapsala do dějin českého divadla jako první souvisle hrané představení s tak vysokým počtem repríz (Kučera, Malý, Panenka, 1998).

Další uvedení následovalo v Městském divadle Brno v režii Stanislava Moši. Choreografii k tomuto představení vytvořil Vladimír Kloubek a kostýmy Andrea Kučerová. Byla zde uvedena i koncertní verze v anglickém jazyce. Nejprve byla vytvořena zájezdová verze tohoto představení, v koprodukcii s německou agenturou. Představení bylo nastudováno v angličtině a představili se zde i zahraniční interpreti. V tomto zpracování byl kritiky nejvíce ceněný Ján Jackuliak v roli Jidáše (www.mdb.cz).

Obsazení:

Ježíš: Dušan Vitázek, Robert Jícha, Oldřich Smysl

Máří Magdaléna: Ivana Vaňková, Jana Musilová

Jidáš: Ján Jackuliak, Petr Gazdík

Kaifáš: Igor Ondříček, Jan Apolenář

Herodes: Zdeněk Junák, Jan Mazák, Stano Slovák

Petr: Jakub Uličník, Rastislav Gajdoš

Annáš: Vladimír Volečko, Pěťa Brychtů

Pilát: Martin Havelka, Karel Škarka

Šimon Zélótes: Stano Slovák, Michal Kavalčík, Jan Fiala

V současné době je tento muzikál uváděn v Hudebním divadle Karlín. Režie se ujal Gabriel Barre, který již spolupracoval s Hudebním divadlem Karlín na muzikálu Carmen. Představení dirigují Kryštof Marek a Martin Kumžák. Scénu a kostýmy vytvořil Michail Tchernaevev, který vytvořil již návrh scény pro představení ve Spirále v roce 1994 (Prostějovský, Matějovský, Bár, 2010).

Obsazení:

Ježíš: Kamil Střihavka, (Michal Skořepa)

Jidáš: Václav Noid Bárta, Jan Toužimský

Máří Magdaléna: Dasha, Bára Basiková

Pilát Pontský: Václav Noid Bárta, Pavel Polák

Herodes: Jiří Korn, Ondřej Brzobohatý

Kaifáš: Lukáš- Hynek Kramer, Radek Seidl

Annáš: Jaroslav Klein, Jindřich Vobořil

Petr: Jaromír Holub, Jiří Mach

Šimon Zélótes: Jaromír Holub, Peter Strenáčik

2.4 Evita

Evita vypráví příběh skutečné historické osoby Maríi Evy Duarte de Perón (7.5.1919 – 26.7.1952), první dámy Argentiny, která ve svých 33 letech zemřela na rakovinu. Byla druhou manželkou argentinského prezidenta Juana Peróna. Lidé jí říkali Evita. Byla to velmi charismatická žena. S nápadem ztvárnit příběh Evity přišel Tim Rice. *„Rice navrhl, že mohou vytvořit libreto bez dialogů, stejně jako v případě Jesus Christ Superstar. Každé slovo by mělo být zpíváno a text sladěn s hudbou tak, aby vše působilo naprosto přirozeně. Na rozdíl od Jesus Christ Superstar však bylo nejprve třeba vytvořit složitější dějovou linku plnou dramatických zvratů. Teprve poté Andrew začal komponovat hudbu, kterou nakonec Tim otextoval.“*²⁰

Evitu a Jesus Christ Superstar spojuje především to, že vyprávějí příběh velké osobnosti, superstar a zobrazují tyto osobnosti jako reálné osoby, ne jako hvězdy.

Děj muzikálu začíná ve chvíli, kdy Eva Perón umírá. Che vypráví její příběh. Příběh začíná v době kdy Eva Duarte, nemanželské dítě, dospívá v městečku Junín. Přijíždí sem známý zpěvák tanga Augustin Magaldi - *Ke hvězdám lásko dej se vést*. Šestnáctiletá Eva ho přemlouvá, aby s ním mohla odjet do Buenos Aires, aby se mohla stát herečkou. On zprvu nechce, ale pak ho její půvaby přesvědčí - *Buenos Aires*. Eva začíná pracovat v rozhlasu, střídá vlivné milence, až na jednom benefičním koncertu potkává plukovníka Juana Dominga Peróna. Začnou spolu poměr, který důstojnický sbor a aristokracie sledují s nelibostí. Eva vyhání z Perónova domu jeho milenkou – *U dalších dveří*. Díky vzpouře armády je Perón zbaven všech funkcí a zatčen. Lid protestuje a žádá Perónovo propuštění. Perón s Evou uzavírají sňatek. Perón vítězí v prezidentských volbách. Eva je představena na Balkóně Casa Rosada jako první dáma - *Utiš se, má Argentino*. Evě jako první dámě je svěřen sekretariát Úřadu práce a

²⁰ PROSTĚJOVSKÝ, M.: *Muzikál Express*, Brno, 2008, str. 225

sociálních věcí. Staví se také do čela Sdružení pro volební právo žen. Perón nastoluje politický režim se silnými totalitními prvky. Eva se mstí aristokracii za urážky tím, že si kupuje drahé róby a zdobí se šperky - *Duhová*. Eva vyráží na propagandistickou cestu po Evropě - *Rainbow Tour*. V roce 1947 je ženám přiznáno volební právo. Eva zakládá nadaci Nadace sociální pomoci Maríi Evy Duarte de Perón. V roce 1950 u ní lékaři zjistili rakovinu. Eva se odmítá léčit. Stále se snaží bojovat, „pomáhat“ svému lidu, svým *descamisados*, kteří jí rozumí, ale nemoc je nakonec silnější. Dne 1.5.1952 přednáší svůj poslední veřejný projev - *Poslední projev / Modlitba*. Příběh je vyprávěn s nadsázkou a ironií z pohledu vypravěče Che (Panenka, 1998).

Che je velmi zajímavou postavou. Je to takový cynický komentátor děje jako Jidáš v Ježíšovi. Lloyd Webber o něm řekl: „ *Bez Che by byla Evita pouze hudebním dokumentem z historie. Žárlí na ni, je cynický, rozčilený, kvůli Perónovi.*“²¹

K postavě Evity se Lloyd Webber vyjádřil takto: „ *Evitu nepovažuji za příliš sympatickou hrdinku. Její příběh je ale fascinující a jistě poučný. Protože zemřela, je těžké ji neobdivovat. Jsem si jist, že by ji miloval i Puccini. V příběhu Evity mě lákaly ony dvě tváře jejího života - výšiny a současně spodní hranice, což dramaticky i hudebně je nesmírně zajímavé. Dalším důvodem byla kontrastnost mezi rozlehlostí davů, mezi nimiž se pohybovala, a naproti tomu narůstající izolace ženy, která na vrcholu úspěchu zjistí, že umírá. Podobně v opozici armády a neuznání příslušníků aristokracie k herečce Evě Duarte, posléze Perón, která se prudce vyšvihla a vzápětí byla odsouzena k zániku. Vzestup Evity je obrazem toho, jak ambice může přerůst v megalomanií, jak se moc může stát drogou, kterou je nutné pumpovat do žil ve stále se zvyšujících dávkách - song Che „*High Flying Adored*“ toto její dilema dobře ilustruje.*“²²

Po hudební stránce je Evita velmi zajímavá, především různými hudebními styly, které se v ní střídají. Je zde vystižena především hudba Jižní Ameriky, avšak s přihlédnutím k hudebnímu zázemí skladatele. „ *Nechtěl jsem v Evitě vědomě použít latinsko-amerických hudebních stylů, které pochopitelně nepatří do mého zázemí jako skladatele. I když na divadle bych rád zdůraznil latinsko-americkou rytmiku jako základ. Použil jsem harfu, která se používá pouze na hranicích Argentiny a Paraguaye (např. pro první setkání Evity s Perónem a pak jako motiv její smrti).*“²³ Evita je také pěvecky velmi náročný part, blížící se místy až opeře. Jsou zde disonantní a harmonicky zvláštní

²¹ DVOŘÁKOVÁ, K.: *Evita*, Městské divadlo Brno, 2009, str. 35

²² DVOŘÁKOVÁ, K.: *Evita*, Městské divadlo Brno, 2009, str.35

²³ DVOŘÁKOVÁ, K.: *Evita*, Městské divadlo Brno, 2009, str. 29

pasáže v dramaticky vypjatých situacích (Hoggard, 2006). To samé platí i u sborů. Navíc u tohoto muzikálu bylo potřeba mít company složenou nejen s vynikajícími zpěváky, ale i z vynikajícími tanečníky, jelikož zde byly náročné taneční scény.

Milan Svoboda, dirigent pražské inscenace ve Spirále, k hudební stránce Evity uvedl:

*„Partitura Evity je poměrně náročná. Formálně je to skutečně opera, pracuje se zde s mnoha hudebními žánry. Melodicky silné árie se střídají s rytmicky komplikovanými recitativy, vše ovšem stojí ve vzácné shodě a i ty největší kontrasty působí velmi přirozeně. Pro malý symfonický orchestr s rytmickou sekcí, který celé představení živě doprovází, byla nelehká, avšak krásná práce rozkrývat všechny finesy barevné instrumentace.“*²⁴ *„Na pozadí rocku, popu, latinskoamerické hudby, je slyšet Čajkovského, Pucciniho, ale i názvuky chrámové hudby.“*²⁵

Nástrojové obsazení je následující- bicí, perkuse, baskytara, I. a II. kytara, I., II. a III. klávesy, akordeon, flétna, hoboje, I. a II. klarinet, altsaxofon a tenorsaxofon, I. a II. trubka, I. a II. horna, trombon, I., II. a III. housle, violoncello a kontrabas (Panenka, 1998).

U Evity, stejně jako u Ježíše, vznikla první nahrávka, dvojalbum v roce 1976 a až poté bylo dílo přeneseno na jeviště v roce 1978. Na nahrávce nazpívala part Evity Julie Covington. Ta však odmítla hrát tuto roli i v jevištním zpracování. Premiéra se uskutečnila v Londýně v Prince Edward's Theatre 21. června 1978. Režie se ujal Harold Prince, které měl za sebou již režii spousty úspěšných broadwayských titulů například West Side Story, Cabaret nebo Fiddler On the Roof. Poté co Julie Covington odmítla podílet se na představení, bylo velmi těžké najít vhodnou představitelku Evity. Tato role totiž vyžaduje velký hlasový rozsah. Nakonec byla vybrána Elaine Paige. Tato role zahájila její kariéru. V době, kdy získala tuto roli, nebyla příliš známá. Účinkovala však již v předchozím díle Webbera s Ricem - Jesus Christ Superstar jako sboristka. Jako Che se představil David Essex a v roli Peróna Josh Ackland. K režii Harolda Prince uvedl Michael Prostějovský ve své knize Muzikál Express: „V případě Evity vtiskl inscenaci svůj neopakovatelný režijní rukopis plný antiiluzivních prvků. Především se mu podařilo podtrhnout odpor dvou dominantních společenských skupin Argentiny

²⁴ DVOŘÁKOVÁ, K.: *Evita*, Spirála, Praha, 2008

²⁵ HOGGARD, P.: *Josef a jeho úžasný pestrobarevný plášť*, Městské divadlo Brno, 2006, str.87

(aristokracie a armády) vůči první dámě. Ten byl samozřejmě dán již v rukopise díla, Prince jej však inscenačně zvýraznil a zdůraznil. Mistrovsky pak na scéně zachoval i vzájemné antagonistické vztahy obou těchto seskupení.²⁶ Vypravěč Che byl v režii Harolda Prince pojat jako latinsko-americký revolucionář Che Guevara. Che je zde jako určité alterego Evity, na jednu stran ho fascinuje a na druhou stranu ji nemůže vystát (Hoggard, 2006). Na West Endu se Evita hrála po dobu osmi let. Derniéru měla 8.2.1986 (Panenka, 1998).

Poté byla Evita přenesena na Broadway. Režie se opět ujal Harold Prince. Evitu ztvárnila v té době neznámá Patti LuPone. Che ztvárnil Mandy Patinkin a prezidenta Peróna Bob Gunton. Postavu Che zde Prince vymyslel jako Che Guevaru. Premiéra proběhla 25.9.1979. Tato inscenace získala v roce 1980 sedm cen Tony a dočkala se 1567 repríz (Panenka, 1998).

Po úspěchu Evity ve Velké Británii a ve Spojených státech, putovala do dalších zemí. Například do Austrálie, na Nový Zéland, do Španělska (Madrid, Barcelona), do dalších latinsko-amerických zemí, do Vídně, do Německa, do Mexika, do Tokia, do Brazílie a spousty dalších zemí. Zatím se však neuskutečnila inscenace v Argentině. V Argentině nebyl tento muzikál a později filmová verze kladně přijaty. Lid v ní totiž viděl svou duchovní vůdkyni národa. První překlad Evity vznikl ve španělštině. Premiéra v Madridu se odehrála v prosinci 1980. V roli Evity se představila Paloma San Basilio. Tato madridská inscenace měla speciální uzpůsobení instrumentace hudby. Byl zde použit bandeón, akustické kytary a další speciální nástroje. Odchýlili se také od Princovy inscenace - po výtvarné, kostýmní stránce. Poté byla Evita přeložena do němčiny a uváděna ve Vídni a v Německu, režie se opět ujal Harold Prince. Zajímavostí je, že v mexické verzi Evity se objevila jako Evita Valeria Lynch, která byla první Evitou mající argentinský původ. Evita byla přeložena do mnoha světových jazyků a je hraná po celém světě (Dvořáková, 2009).

Zatím poslední londýnská inscenace byla uvedena v roce 2006 v režii Michaela Grandageho. Hlavní roli ztvárnila argentinská herečka Elena Roger (Dvořáková, 2009).

V dubnu 2012 se chystá broadwayský revival Evity v režii Harolda Prince (www.ibdb.com).

²⁶ PROSTĚJOVSKÝ, M.: *Muzikál Express*, Praha, 2008, str.36-37

Existuje pouze jedno filmové zpracování tohoto muzikálu a to z roku 1996 v režii britského režiséra Alana Parkera. Lloyd Webber společně s Timem Ricem dopsali pro filmové zpracování novou píseň *You Must Love Me*, za níž získali Oscara. V hlavní roli se objevila Madonna a Che ztvárnil Antonio Banderas. Ve filmu bylo oproti divadelní verzi pozměněno pár věcí. Písně, které zpívá Madonna, jsou ve snížené poloze a zpívá i píseň *Another Suitcase in Another Hall*, kterou v muzikálu zpívá postava Mistress. Argentinci stejně jako muzikál nepřijali ani filmovou verzi. Filmaři to měli s natáčením v Argentině opravdu složité. Zajímavostí je, že o natočení Evity byl zájem již od začátku osmdesátých let. O roli Evity měly například zájem tyto herečky: Meryl Streep, Michelle Pfeiffer, Liza Minelli nebo Olivia Newton-John (Panenka,1998).

Čeští diváci se poprvé setkali s Evitou na filmovém plátně a až poté v divadelní podobě. Pro pražskou inscenaci vytvořil český překlad Jiří Bryan. Režie se ujali Petr Novotný a Roman Štolpa. Dirigentem byl Milan Svoboda a Ota Balage. Choreografii vytvořila Ivanka Kubicová. Hlasovým poradcem byl Eduard Klezla. O produkci se postarala společnost Musical - Stanislav Aubrecht, Jozef Celder a Petr Novotný (Panenka,1998).

Obsazení:

María Eva Duarte de Perón: Radka Fišarová, Tereza Slouková

Juan Domingo Perón: Petr Spálený, Josef Štágr, Jiří Bareš

Che: Dan Bárta, Martin Havelka, Josef Štágr

Perónova milenka: Kateřina Nováková, Kateřina Pospíšilová

Augustin Magaldi: Karel Černoch, Jindřich Vobořil

dále company a Kuhnův dětský sbor.

Dalším zpracováním byla Evita v Městském divadle v Brně. Pro toto představení vzniklo nové české libreto v přebásnění Michaela Prostějovského. Toto zpracování mělo premiéru 28. března 2009 (Dvořáková, 2009).

Režie a scéna: Pavel Fieber

Choreografie: Vladimír Kloubek

Kostýmy: Andrea Kučerová

Dramaturgie: Pavlína Hoggard

Evita: Hana Holišová (známá například ze seriálu Rodinná Pouta nebo z lyrikálu Kudykam)

Ivana Skálová (v tomto roce představuje Evitu i v Plzni),
Radka Coufalová
Che: Ján Jackuliak, Dušan Vitázek
Juan Domingo Perón: Igor Ondříček, Karel Škarka
Augustín Magaldi: Jiří Mach, Radek Novotný, Robert Jicha
Perónova milenka: Johana Gazdíková, Mária Lalková

V sezóně 2011/2012 nastudovalo Evitu Divadlo Josefa Kajetána Tyla v Plzni. Premiéra proběhla 3. prosince 2011. Opět zde bylo využito přebásnění Michaela Prostějovského (www.djkt.cz).

Režie: Roman Meluzín

Choreografie: Pavel Strouhal

Dirigenti: Pavel Kantořík, Martin Kumžák

María Eva Duarte de Perón: Soňa Borková, Ivana Skálová
Che: Roman Říčař
Juan Perón: David Uličník
Augustin Magaldi: Jozef Hruškoci, Martin Hubeňák
Perónova milenka: Eva Marešová, Jitka Cafourková, Petra Vraspírová

3. Muzikál „trochu jinak“

3.1 Cats

Cats jsou vlastně zhudebněnou sbírkou básní ze života koček od T.S. Elliota - *Old Possum's Book of Practical Cats* z roku 1939. Byla to Webberova oblíbená knížka v dětství, četla mu z ní jeho matka Jean. Měl také velmi rád kočky: „*Doma jsme je měli vždycky a jednu z nich jsem měl obzvlášť rád. Starou siamskou kočku, která byla zatížená na Čajkovského. Po poslechu některého z jeho děl byla vždy sentimentálně naložená.*“²⁷

Cats je tzv. plotless musical, není zde nějaký výrazný, společný příběh jako u jiných muzikálů. Muzikál má spíše rámcový děj bez výraznějších dramatických konfliktů. Každá kočka je něčím zvláštní, jiná, originální. O jejich osudech, povahách, zážitcích se dozvídáme z písní, které zpívají a tančí. Kočky se každoročně scházejí na kočičím bálu. Velekocour Starobyl Vznešený každý rok udělí jedné starší kočce nebo jednomu staršímu kocourovi nový život. Stará prašivá kočka Grizabella má své šťastné dny již za sebou. Všichni se jí štítí a vzbuzuje v nich odpor. Marně hledá pochopení, když se ostatním svěří se svým osudem - *Memory*. Kočky navnaděné vyprávěním Šimbala Klimbala se vydají na cestu nočním vlakem. Tu však přeruší zlosyn Mc Dlouhý dráp a ukradne Starobyla Vznešeného. Vše se však vyřeší. Starobyl Vznešený se vrátí a kočičí bál může pokračovat. Ještě před rozhodnutím, kdo získá nový život, se Grizabelle podaří dovyprávět svůj příběh. Nakonec Starobyl Vznešený uděluje nový život Grizabelle (Novák, Adam, Prostějovský, 2004).

V muzikálu se objevují tyto postavy: prašivá kočka Grizabella, Demetra, Bomba-Balerína, Dželína, kočka domácí Moura, nerozlučná dvojice rozpustilých a drzých koček Mungojerrie a Tingl-Tanl, Jeminé, Rozumbrad, Rambajz-Tágo, stařešina a velekocour kočičí říše Starobyl Vznešený, Vašnosta Brum, Šimbal-Klimbal, Divadelní Kocour Múz, Mc Dlouhý dráp, Darmošlap, Kňoura-Mžoura, Pucifal, Elektra, Baltazar, Alfonso, Archibaldus, Bengálský Mour, Exotika, Kasandra, Abraka-Máryfuk a Viktorie (Novák, Adam, Prostějovský, 2004).

²⁷ NOVÁK, ADAM, PROSTĚJOVSKÝ: *Cats*, Divadlo Milénium, Praha, 2004

Ještě než začal Webber dílo psát, tak si určil základní strukturu a seřadil Elliotovy básně. Hodně mu pomohla spolupráce s Valerií Elliot, vdovou po spisovateli (Hoggard, 2000). „*Největší hit Memory, který měl Webber mezi dosud nepoužitými melodiemi, otextoval Trevor Nunn na motivy Elliotovy Rhapsody On A Windy Night.*“²⁸ Autorem dodatečných úprav a přidaných textů byl Richard Stilgoe. Orchestraci vytvořil David Cullen.

Režie se ujal Trevor Nunn, režisér Royal Shakespeare Company, který předtím žádný muzikál nереžiroval. Nejprve byla režie tohoto díla nabídnuta Haroldu Princovi, ale on to odmítl. Dílo se mu zdálo příliš smyšlené. Nevěřil, že za tím vším není nějaká metafora, že kočky nepředstavují někoho důležitého např. stará kočka - Královna Alžběta, že je dílo prostě jen o kočkách (www.andrewlloydwebber.com).

Produkcí si vzal na starost Cameron Mackintosh. S Webberem jej spojovala touha proměnit svět muzikálového divadla (Novák, Adam, Prostějovský, 2004). Spolurežisérkou a choreografkou byla Gillian Lynne. Scénu a kostýmy vytvořil John Napier.

Scéna znázorňovala městskou skládku. Kočky vypadaly líčením a pohyby jako opravdové kočky. „*Kočky slézaly ze stěn, plazily se po podlaze, vylézaly a vyskakovaly z popelnic, pobíhaly nahoru a dolů mezi uličkami v hledišti a dokonce i mezi polekaným publikem.*“²⁹ V podstatě si Webber kolem sebe vytvořil úplně nový tvůrčí tým a vytvořil také „nový“ typ muzikálu. Na konkurzech hledali herce, tanečníky a zpěváky považující se za „neobvyklé“. Dílo mělo premiéru 11.května.1981 v New London Theatre na ulici Drury Lane (Hoggard, 2000).

Před premiérou však nastaly zdravotní problémy u herečky Judi Dench, která měla hrát Grizabellu. Nakonec byla do této role obsazena Elaine Paige.

Cats změnilý vývoj britského muzikálu především zařazením velmi důležité taneční složky. Všichni herci a zpěváci museli být také výbornými tanečníky. *Cats* se staly jeho nejúspěšnějším dílem. Udržely se 21 let na West Endu - od 21.5.1981 do 21.5.2002 (Prostějovský, 2008). Je to nejdéle uváděný muzikál v historii West Endu. Byl to také vůbec první taneční muzikál v britské historii. Pro Lloyd Webbera měl tento muzikál význam i v osobním životě. Seznámil se zde se svou budoucí manželkou Sarah Brightman, která zde účinkovala v roli Jeminé (Jemima), což však byla spíše taneční role (www.sarah-brightman.com).

²⁸ HOGGARD, P.: *Muzikál na prahu tisíciletí*, Brno, 2000, str.62

²⁹ NOVÁK, ADAM, PROSTĚJOVSKÝ: *Cats*, Divadlo Milénium, Praha, 2004

Na Broadwayi se *Cats* představily v divadle Winter Garden při slavnostní premiéře 7. října 1982. Nakonec se Kočky na Broadwayi usadily na dlouhou dobu. Měly zde 7 485 představení a hrály se zde po dobu osmnácti let. Ziskaly také 7 cen Tony (Novák, Adam, Prostějovský, 2004).

Později byly uvedeny po celém světě. Byly přeloženy do jedenácti jazyků. Název se nepřekládá.

V roce 1998 měla premiéru filmová verze *Cats* v režii Davida Malleta. V tomto filmu zazářila členka původního londýnského souboru Elaine Paige v roli Grizabelly. Hrál zde i člen původního broadwayského souboru Ken Page v roli Old Deuteronomy. Film byl natáčen v londýnském Adelphi Theatre. (www.andrewlloydwebber.com)

U nás bylo toto dílo ztvárněno pouze jednou v divadle Milénium v Praze v režii Juraje Deáka. Choreografem se stal Pavel Strouhal. Libreto napsal Michael Prostějovský. Dirigenty byli Ota Balage a Pavel Kantořík. Masky koček a kostýmy vytvořila akademická malířka Šárka Svobodová - Hejnová. Výtvarníky scény byli Pavel Mikule a Michal Syrový. Premiéra proběhla 5. listopadu 2004.

Obsazení (nejznámější jména):

Grizabella:	Yveta Blanarovičová, Dita Hořínková
Demetra:	Daniela Šinkorová, Kateřina Šildová
Moura:	Kateřina Nováková
Rozumbrad:	Laco Hudec
Rambajz-Tágo:	Roman Říčař, Juraj Bernáth
Divadelní kocour Múz:	Josef Zíma
Darmošlap:	Jan Révai

Nástrojové obsazení: kytary, bicí, klávesy, baskytara, horny, dřeva, flétny, violoncello

Živý zpěv herců na scéně byl posílen o šestičlenný backstage sbor (Novák, Adam, Prostějovský, 2004).

V sezoně 2012/2013 se chystá *Cats* uvést Městské divadlo Brno.

3.2 Song and Dance

Tento muzikál vznikl sloučením dvou Webberových děl - *Variations* a *Tell Me on a Sunday*. *Variations* je dílo původně určené pro koncertní pódia. Webber ho napsal pro svého bratra Juliana, napsal pro něj violoncellové sólo. Jsou to variace na Paganiniho Minor Caprice No 24. Bylo to určené pro violoncello za doprovodu rockové kapely a nahráno v roce 1978 (Hoggard, 2000). *Tell Me on a Sunday* byla televizní hra Dona Blacka, z níž vychází libreto Song and Dance. První verze muzikálu *Tell Me On a Sunday* vznikla v New Yorku v roce 1979, když se Webber zúčastnil zkoušení *Evity*. Bylo to o Angličance v New Yorku. Don Black a Lloyd Webber se nechali inspirovat různými takovými dívkami, které v New Yorku potkali. Toto dílo bylo poprvé předvedeno na festivalu v Sydmontonu v roce 1979 a poté nahráno. Dále pak bylo provedeno koncertně v roce 1980. *Song and Dance* je opět odlišné od autorových předchozích děl. Camerona Mackintoshe napadlo jako prvního sloučit tato dvě díla dohromady (www.andrewlloydwebber.com).

Tento muzikál byl především originální v tom, že jedna půlka byla zpívaná a druhá tančená. První část je pouze zpívaná, na texty Dona Blacka - *Tell Me on a Sunday* a druhá část je pak pouze taneční, balet s virtuozními hudebními výkony - *Variations*. Je to divadlo jedné herečky – one - woman show (Hoggard, 2000).

Hlavní postavou je v tomto díle mladá angličanka Emma, která se vydává do New Yorku, aby se stala návrhářkou klobouků. Prožívá zde čtyři nevydařené lásky se čtyřmi americkými muži.

Toto dílo mělo premiéru 7. dubna 1982 v Palace Theatre v Londýně. Emmu ztvárnila Marti Webb. Druhou hlavní postavou byl Wayne Sleep. Texty písní vytvořil Don Black a choreografii Anthony van Laast. Nazvali to *Song and Dance –concert for the theatre*. Později si zde zahrála i Sarah Brightman. Sice se neobjevila v původní inscenaci na West Endu, ale zahrála si na videonahrávce, která putovala do Ameriky (www.sarah-brightman.com).

Pavčina Hoggard ve své knize o tomto díle uvedla: „*Je to v podstatě velkoměstský příběh o ztrátě čistoty ve městě jako New York a o tom, jak je nesmírně těžké ji zase získat zpět a objevit svou vlastní tvář a sebe v neosobních vztazích a předstíraných citech.*“³⁰ Znamé písně z tohoto muzikálu jsou například *Unexpected song, Tell Me On a Sunday, Take That Look Off Your Face, The Last Man in My Life,*

V New Yorku proběhla premiéra 18. září 1985. Roli Emmy zpívala Bernadette Peters, která se proslavila svou rolí Dot v Sondheimově *Sunday in the Park with George*. Získala pak za Emmu Tony Award za nejlepší herecký výkon. „*Pro americkou verzi Don Black značně libreto přepsal spolu s režisérem a textařem Richardem Maltbym. ...Změnilo se pořadí písní, přičemž Webber připsal dvě nové: English Girls a So much to do in New York...Peter Martins zmodernizoval choreografii.*“³¹

V Čechách byl tento komorní muzikál pro jednu zpěvačku uváděn pod názvem *Líp se loučí v neděli* v hlavní roli s Martou Kubišovou v režii Zdeňka Kaloče v roce 2001 (Hoggard, 2006).

3.3 Starlight Express

Dalším dílem s rámcovým dějem byl *Starlight Express*. S námětem přišel Lloyd Webber již v roce 1975, chtěl, aby z toho vznikl animovaný film. V roce 1983 toto dílo přepsal pro své děti Imogen a Nicholase. O devět let později znovu dílo trochu poupravil a věnoval tuto novou hudbu svému dalšímu synovi Alastairovi. Libreto a texty k tomuto dílu napsal Richard Stilgoe. Tento muzikál je o vláčcích a mašinkách. Lloyd Webber si jako malý rád hrál s vláčky. Toto dílo bylo zamýšleno jako zábavný divadelní kus pro celou rodinu (www.andrewlloydwebber.com).

Hlavním hrdinou je Rusty. Mužští hrdinové jsou v tomto díle lokomotivy a ženské hrdinky vagóny. Oslavuje zde starý typ parního motoru oproti elektrickému (Hoggard,2000).

Každý typ lokomotiv měl přiřazený svůj hudební styl- soul a rhythm´n´ blues pro parní lokomotivy, heavy metal a rock pro dieslové a pop a rap pro elektrické (Hoggard, 2000).

³⁰ HOGGARD,P.: *Muzikál na prahu tisíciletí*, Brno, 2000, str.64-65

³¹ HOGGARD, P.: *Muzikál na prahu tisíciletí*, Brno, 2000, str.64

Písňe: *A Lotta Locomotion, Only He, There's Me, Starlight Express, Only You, Make Up My Heart*

Postavy: Rusty, Greaseball, Electra, Pearl, Dinah, Papa, Red Caboose a další vláčky. Muzikál měl premiéru 27.3. 1984 v Londýně v Apollo Victoria Theatre v režii Trevora Nunna. Herci v tomto představení jezdí po pódiu a nad diváky na kolečkových bruslích. Bylo zde využito takové techniky, jakou West End do té doby neviděl. Tento muzikál se hrál na West Endu po dobu sedmnácti let od roku 1984 do roku 2002. Producentem muzikálu byl Cameron Mackintosh. Opět zde Webber spolupracoval se scénografem Johnem Napierem. Choreografii vytvořila Arlene Phillips. Vše bylo zpíváno naživo a byl zde i živý orchestr ukrytý pod pódiem. V hlavních rolích se objevili: Ray Shell jako Rusty, Jeff Shankley jako Greaseball, Jeffrey Daniels jako Electra a Stephanie Lawrence jako Pearl (www.andrewlloydwebber.com).

Na Broadwayi měl tento muzikál premiéru 27. března 1987. Odehrálo se zde 761 představení (www.andrewlloydwebber.com).

V roce 1993 byla představena devadesátiminutová úprava pro návštěvníky Las Vegas. Je to také nejdéle hraný muzikál kontinentální Evropy. Hraje se nepřetržitě od roku 1988 v Starlighthalle v Bochumu v Německu. Tento muzikál zde měl premiéru 12.června 1988. Byla zde kvůli tomuto účelu vystavěna Starlighthalle. Byla vystavěna ani ne za rok a zapsala se tím do Guinnessovy knihy rekordů jako jedna z nejrychleji vystavěných budov (www.andrewlloydwebber.com).

4. Na pomezí mezi muzikálem a operou

4.1 Fantom Opery

Impulsem k napsání tohoto díla mu bylo manželství se sopranistkou Sarah Brightman. Chtěl napsat muzikál, ve kterém by mohla konečně ukázat svůj úžasný hlasový rozsah. Je to v postatě muzikálová opera o opeře (Hoggard,2000). „*Ve Fantomovi zúročuje snad více než kdy jindy své klasické hudební vzdělání (podobně jako v Requiem) a oblibu operního žánru a vkládá do něj řadu parodií na operní díla, zejména období velké francouzské opery Giacoma Meyerbeera a lyrické opery Charlese Gounoda.*“³²

„*Libreto díla měl původně psát Alan Jay Lerner (spoluautor My Fair Lady), ale vzhledem k jeho těžké nemoci se tématu ujali Webberovi dřívější spolupracovníci Charles Hart a Richard Stilgoe.*“³³

Děj muzikálu je podle románu *Le Phantome de l'Opéra* Gastona Leroux z roku 1911. Odehrává se v obrovské pařížské Grand Opeře a jejím podzemním labyrintu ke konci 19. století. Je to obrovská budova se sedmnácti patry, z nichž sedm je pod úrovní jeviště a se stájemi, které existují i dnes. Je zde také monument vystavěný na počest La Carlotty. Dokonce je zde i podzemní jezero (www.andrewlloydwebber.com).

Postavy: Christine Daeé, Raoul - Vicomte de Chagny, Fantom, žijící pod operním domem, Madame Giry, Meg Giry, La Carlotta, která je zjevnou parodií na operu a operní pěvce (Hoggard,2006).

Christine Daeé je sboristka, vzdělávána ve zpěvu tajemným hlasem z podzemí, aby jednoho dne mohla zazářit na pódiu opery. Je potřeba najít náhradu za La Carlottu a tak Madame Giry doporučí Christine. Když Christine zpívá árii *Think of Me* všimne si jí Vicomte de Chagny, její dávný kamarád z dětství. Fantom však na jejich lásku žárlí a unáší Christine k sobě do podzemí. Christine je rozpolcená mezi vděkem a úctou k Fantomovi a láskou k Raoulovi, když zjistí, že Fantom je onen záhadný hlas z podzemí. Nedokáže se s Fantomem jen tak rozloučit. Ten mezitím chystá své ďábelské dílo *Don Juan Triumphant*. Když má dílo premiéru, znovu unáší Christine do

³² HOGGARD,P.: *Muzikál na prahu tisíciletí*, Brno, 2000, str.67

³³ HOGGARD,P.: *Muzikál na prahu tisíciletí*, Brno, 2000, str.67

podzemí. Týrá nebohého Raoula, avšak když slyší, jak se blíží lidé s pochodněmi, pouští Christine i Raoula na svobodu a prchá (www.andrewlloydwebber.com).

Po hudební stránce je dílo orientované spíše směrem ke klasické hudbě. Jsou zde i velmi zajímavé disonantní postupy např. když je v závěru muzikálu uváděno Fantomovo dílo *Don Juan Triumphant*. Fantom Opery je považován za vrchol jeho tvorby. *The Phantom of the Opera* je také nejvyšší muzikálovou árií, kde zpěvačka zpívá tříčárkované e. Webber zde především uplatnil svůj smysl pro nádherné melodie (Hoggard, 2000).

Nejznámějšími písněmi z tohoto muzikálu jsou *The Phantom of the Opera*, *All I Ask of You*, *Music of the Night*, *The Point of No Return*, *Angel of Music* a *Think of Me*.

Tento muzikál měl premiéru na West Endu 9. října 1986 v Her Majesty's Theatre a je stále uváděn. Režíroval ho Harold Prince. Režíroval pak Fantoma i v New Yorku a ve Vídni (www.andrewlloydwebber.com).

Představení dirigoval David Caddick. O hlase Sarah Brightman, která zazářila v roli Christine řekl: „*What is amazing about Sarah is that she has two voices, really. She can produce a pop, contemporary sound, but she can also blossom out into a light soprano. The soprano part of her voice can go up to an E natural above high C. She doesn't sign it full out, but it is there. Of course, she has to dance while she is singing some of the time, so it's all the more extraordinary.*“³⁴

V roli Fantoma se představil Michael Crawford a v roli Raoula Cliff Richard. Toto ztvárnění bylo oceněno cenou Olivier Award v roce 1986 za nejlepší muzikál roku (www.andrewlloydwebber.com).

Na Broadwayi se muzikál objevil o rok později. V roli Christine se zde opět objevila Sarah Brightman. Avšak na Broadwayi bylo zvykem, že zde vystupovali američtí herci a tak American Actor's Equity nechtěli Sarah umožnit účinkování v tomto díle. Nakonec však došli s Webberem ke kompromisu, že v příštím uvádění v Londýně obsadí na oplátku americkou herečku. Režie se opět ujal Harold Prince (www.sarah-brightman.com).

Tento muzikál se stále drží na 1. místě v počtu představení - 8393. Je stále uváděn.

Dále byl pak tento muzikál uváděn ve Vídni, taktéž v režii Harolda Prince (Prostějovský, 2008).

³⁴ Dostupné z www.sarah-brightman.com, [cit. 28.3.2012].

V roce 2004 vznikla filmová verze tohoto muzikálu v koprodukcí USA a Velké Británie s Emily Rossum v roli Christine a Gerardem Butlerem v roli Fantoma. V dalších rolích se objevila Minnie Driver jako La Carlotta a Patrick Wilson jako Raoul. Toto filmové zpracování slavného muzikálu režíroval Joel Schumacher. Emmy Rossum tento film natočila, když jí bylo pouhých šestnáct let. Ve filmu je příběh vyprávěn jakoby retrospektivně. Vše začíná dražbou věcí z Grand Opery a Raoul vzpomíná. Po výtvarné stránce působí film až pohádkově. Jsou zde úžasné kostýmy, kulisy a vše, co ke Grand Opeře patří. Především ztvárnění Fantomova podzemí je naprosto úžasné (www.csfd.cz).

V roce 2006 byl také *Phantom of the Opera* uveden v Las Vegas (www.andrewlloydwebber.com).

Fantom Opery byl přeložen do 15 jazyků a objevil se v 25 různých zemích například v Číně, Brazílii, Polsku a Korei. U nás zatím zinscenován nebyl (www.andrewlloydwebber.com).

4.2 Love Never Dies

Tento muzikál je nejnovějším dílem Andrew Lloyd Webbera. Je pokračováním příběhu Fantoma a Christine. Děj se odehrává na New Yorkském Coney Islandu. Fantomovi se podařilo s pomocí Madame Giry uprchnout a zabydlel se v Americe. Christine je pozvána do Ameriky, aby zde vystupovala, a tak přijíždí i s Raoulem a jejich synem Gustavem na Coney Island. Christine brzy zjistí, kdo je tajemný impresárió, který ji nalákal do Ameriky. Fantom chce dokázat, že láska nikdy neumírá. Nejvíce mě oslovila píseň *Till I Hear You Sing*.

Love Never Dies měl premiéru v londýnském Adelphi Theatre 9. března 2010. V roli Fantoma se představil Ramin Karimloo a Christine ztvárnila Sierra Boggess. Ramin Karimloo již hrál roli Fantome ve *Phantom of the Opera* v Londýně. Dále má za sebou roli Enjolrase v *Les Misérables* taktéž ve West Endu, roli Chrise v *Miss Saigon UK tour* a roli Artheo Green v *Sunset Boulevard UK tour*. Zajímavostí také je, že hrál i roli Raoula ve Fantomovi a ve filmové verzi si zahrál roli Christinina otce. Pro Sierru Boggess byla role v *Love Never Dies* jejím debutem na West Endu. Nejvýznamější

z jejích předchozích rolí byla role Ariel v disneyho *The Little Mermaid* na Broadwayi, což byl také její debut na Broadwayi (www.andrewlloydwebber.com).

Libreto k muzikálu napsal Glenn Slater. Je znám především svou prací na *The Little Mermaid*. Scénu a kostýmy vytvořil Bob Crowley, který pracoval například na *Aidě* či *Mary Poppins*. Choreografem byl Jerry Mitchell, který dělal například choreografii k *Hairspray* nebo režii k *Legally Blonde* na Broadwayi. Dílo režíroval Jack O'Brien, který režíroval *Hairspray* na Broadwayi i v Londýně a má za sebou i režii několika operních a činoherních děl. Den po londýnské premiéře také vyšlo album k tomuto muzikálu. V New Yorku měl tento muzikál premiéru 11.11.2010. V současné době je toto dílo prováděno v Melbourne v Austrálii. V roce 2012 vyšlo filmové zpracování *Love Never Dies* (www.andrewlloydwebber.com).

5. JEHO DALŠÍ TVORBA

5.1 Aspects Of Love

Práci na *Aspects of Love* plánoval Webber již v roce 1979 s Timem Ricem, ale protože se pohádali, ze společné práce na díle nakonec sešlo. Při přípravě *Cats* se pro knihu *Aspects of Love* od Davida Garnetta z roku 1955 podařilo Webberovi nadchnout i Trevora Nunna. Po *Fantomovi Opery* se rozhodl, že se chce v dalším díle ubírat trochu jiným směrem a společně s libretisty Donem Blackem, s nímž už pracoval na *Tell Me On Sunday* a Charlesem Hartem začal pracovat na *Aspects of Love* (www.andrewlloydwebber.com).

V *Aspects of Love* se objevují témata sexuálních vazeb a téma ztráty sebeovládání u různých generací (Hoggard, 2000).

Muzikál vypráví o milostných dobrodružstvích anglického aristokrata George Dillinghama, jeho francouzské manželky Rose Vibert, italské milenky Giuliety Trappani, jeho dcery Jenny a synovce Alexe. Příběh se odehrává ve 40. letech ve Francii a v Itálii. Známostou písní z tohoto muzikálu je například *Anything But Lonely* v podání Sarah Brightman (www.andrewlloydwebber.com).

Toto dílo mělo premiéru v Prince of Wales Theatre 17.dubna 1989 v režii Trevora Nunna. Dílo zde mělo 1325 představení. V roli Alexe Dillinghama se představil Michael Ball, v jehož podání se stala píseň *Love Changes Everything* velkým hitem. V roli Rose Vibert se představila Ann Crumb a jako George Dillingham se představil Kevin Colson. Derniéra proběhla 20. června 1992 (www.andrewlloydwebber.com). Sarah Brightman nemohla být v muzikálu obsazena, díky vzájemné smlouvě s American Actor's Equity ohledně Fantoma. Ale později jí bylo umožněno zahrát si roli Rose na Broadwayi (www.sarah-brightman.com). V létě 1990 skončilo jejich manželství. Avšak stále si jeden druhého vážili a pracovali spolu na premiéře *Aspects* na Broadwayi. V Americe však nebylo toto dílo úspěšné (Hoggard, 2000).

5.2 Whistle Down the Wind

Námět k tomuto muzikálu čerpal Lloyd Webber z knihy Marry Hayley Bell a filmu, který režíroval Bryan Forbes. Libreto k tomuto muzikálu napsal Jim Steinman. Muzikál vypráví příběh uprchlého zraněného trestance, kterého skupina dětí považuje za Ježíše se stigmaty. Patnáctiletá dívka Swallow se ho snaží ochraňovat. Příběh se odehrává v Louisianě v roce 1959. Lloyd Webber se zde opět vrací k náboženským tématům (www.andrewlloydwebber.com).

Toto dílo mělo premiéru v Aldwych Theatre v Londýně 1.června 1998. Muzikál se dočkal jen průměrného úspěchu (Hoggard, 2000).

5.3 Sunset Boulevard

Toto muzikálové zpracování filmu *Sunset Boulevard* Billyho Wildera z roku 1950 napsal Lloyd Webber na libreto Dona Blacka a Christophera Hamptona. I libreto vycházelo z filmového scénáře. Tento film získal 3 Oscary (www.andrewlloydwebber.com).

Děj tohoto intimního dramatu se odehrává ve filmových studiích a v přepychových sídlech na Sunset Boulevardu. Většina děje se odehrává v domě Normy Desmond. Muzikál vypráví o osudu stárnoucí hvězdy němých filmů Normy Desmond a o její snaze vrátit se na filmová plátna (Prostějovský, 2008). Joe Gillis je mladý scénárista a spisovatel, který využívá Normu. V domě je ještě komorník Max, o němž se neví, že je to bývalý manžel a režisér Normy. Do Joea je zamilovaná mladá dívka Betty (Hoggard,2000). Z hudby lze vycítit atmosféra starých filmů. „*Poprvé volí jakési parlando, dramaticky citovaný text, který vždy po krátké replice přejde do zpěvu. ... Toto parlando není závislé na hudbě, vychází z jejího tempa a metra. ... Podporuje dramatičnost a napětí, ale pochopitelně nemá funkci mluveného slova či dialogu v rámci hudebnědivadelního celku.*“³⁵ Nejznámějšími písněmi jsou *As If We Never Said Goodbye*, *With One Look* a *Sunset Boulevard*..

³⁵ HOGGARD, P.: *Muzikál na prahu tisíciletí*, Brno, 2000, str.69

Autorem jevištního designu byl Webberův spolupracovník John Napier. Premiéru měl tento muzikál v roce 1993 v Los Angeles. Teprve poté mělo dílo svou premiéru na Broadwayi. A poté v různých městech po celém světě (www.andrewlloydwebber.com).

5.4 The Beautiful Game (přejmenováno na The Boys in the Photograph)

Tento muzikál měl premiéru v roce 2000 a dočkal se jen průměrného úspěchu. Libreto napsal Ben Elton. Muzikál vypráví příběh sportovního klubu v Severním Irsku na pozadí náboženských nepokojů (Hoggard, 2000). Na tento námět narazil Webber náhodou, když se díval v televizi dokument o dětském fotbalovém týmu v Belfastu v roce 1969 a co se s nimi dělo v jejich pozdějším životě (www.andrewlloydwebber.com).

Muzikál vypráví příběh mladých lidí, kteří chtějí vést normální životy a hrát fotbal, avšak kolem nich je násilí a nenávisť. Je to o hledání míru, klidu a zodpovědnosti u mladých lidí, aby mohli dosáhnout lepší budoucnosti (Everett, 2002). Jsou zde nastíněny problémy Severního Irsku. Je zde katolicko-protestantský pár Christine a Del, který odjíždí do Ameriky, pak katolický pár Mary a John (Everett, 2002).

Dílo mělo premiéru 26. září 2000 v Cambridge Theatre v Londýně. Děníera se konala 1. září 2001 (www.andrewlloydwebber.com).

5.5 The Woman In White

Předlohou pro toto dílo se Webberovy stal thriller Wilkie Collinsové z roku 1860. Román je gotickým melodramem a zároveň psychologickým thrillerem. Postavy: Laura Fairlie, Sir Percival Glyde, hrabě Foscoe a tajemná žena v bílém (www.andrewlloydwebber.com).

Tento muzikál měl premiéru v září 2004 v Palace Theatre v Londýně. Režiroval ho Trevor Nunn. Libreto vytvořil David Zippel. Jeho uvádění v Londýně skončilo po 18 měsících. Na Broadwayi proběhlo jen 109 představení (Hoggard,2000).

5.6 Requiem

Toto dílo mělo premiéru v roce 1985 na Manhattanu. Zpívala ji Sarah Brightman s Placidem Domingem. Nahrávka Requiem se stala ve Velké Británii nejprodávanějším albem roku (www.sarah-brightman.com). Součástí Requiem je i jeho velmi známá část *Pie Jesu*, kterou u nás nazpívala například Lucie Bílá.

Závěr

Ve své bakalářské práci jsem se zabývala skladatelem Andrew Lloyd Webberem a jeho dílem. Ověřila jsem si, že z jeho muzikálů byly u nás provedeny pouze ty, které napsal společně s Timem Ricem v začátcích své tvorby. Z jeho tvorby vzniklé po uměleckém rozchodu s Ricem se v českých divadlech zatím žádné z jeho děl nezinscenovalo.

Vedou se debaty ohledně Fantoma Opery. Je to příliš nákladné dílo, stejně jako i pozdější Love Never Dies, což je zřejmě důvodem dosavadního neuvedení těchto inscenací.

Každá z částí práce by se dala dále rozvést. Rozhodně si myslím, že jeho pozdější tvorba v české literatuře není téměř vůbec obsažena. Například muzikály Song and Dance nebo Sunset Boulevard by si zasloužily větší pozornost českého publika.

Velmi oceňuji snahu Městského divadla Brno za uvedení české premiéry Josefa a jeho úžasného pestrobarevného pláště. Takových kroků by dle mého názoru bylo potřeba na českých scénách více.

Ve své práci jsem se snažila souhrně pojmut jeho tvorbu a vystihnout zajímavosti k jednotlivým dílům. Dále jsem se snažila uvést jeho tvorbu do kontextu s dobou a jeho osobním životem.

Literatura a zdroje:

programy k divadelním představením:

DVOŘÁKOVÁ, Klára: *Evita*, Městské divadlo Brno, 2009
GOMBIŘÍKOVÁ, Ludmila: *Jesus Christ Superstar*, Městské divadlo Brno, 2005
HOGGARD, Pavlína: *Josef a jeho úžasný pestrobarevný plášť*, Městské divadlo Brno, 2006
NOVÁK, L., ADAM, J., PROSTĚJOVSKÝ, M. : *Cats*, Divadlo Milénium Praha, 2004
PANENKA, Jaroslav: *Evita*, Spirála, Praha, 1998.
PROSTĚJOVSKÝ, M., MATĚJOVSKÝ, T., BĀR, P.: *Jesus Christ Superstar*, Hudební divadlo Karlín, Praha, 2010

knihy:

HOGGARD, Pavlína: *Muzikál na prahu tisíciletí*, RETYPO, 2000
KUČERA, I., MALÝ, A. a PANENKA, J.: *Jesus Christ Superstory*, Praha, Radioservis, 1998
PROSTĚJOVSKÝ, Michael: *Muzikál Express: malý průvodce velkým muzikálem*, Brno, Větrné mlýny, 2008

cizojazyčná literatura:

EVERETT, William E.: *The Cambridge Companion to Musical*, 2002

internetové zdroje:

<http://www.hdk.cz/repertoar/3-jesus-christ-superstar/>
<http://www.hdk.cz/foto-a-video-galerie/60-michael-prostejovsky-o-jezisovi-a-nejen-o-nem/>
<http://www.mdb.cz/inscenace-15/?hra=44>
<http://www.mdb.cz/inscenace-15/?hra=193>
<http://www.mdb.cz/inscenace-15/?hra=50>
<http://www.djkt-plzen.cz/cz/repertoar/obsazeni/175/>
<http://www.djkt-plzen.cz/cz/repertoar/predstaveni/evita/>
<http://www.andrewlloydwebber.com/shows/the-woman-in-white>
<http://www.andrewlloydwebber.com/shows/whistle-down-the-wind/whistle-down-the-wind-opens-i>
<http://www.andrewlloydwebber.com/shows/the-woman-in-white/the-woman-in-white-opens>
<http://www.andrewlloydwebber.com/shows/whistle-down-the-wind>
<http://www.andrewlloydwebber.com/shows/the-likes-of-us>
<http://www.andrewlloydwebber.com/shows/the-beautiful-game/the-beautiful-game-opens>
<http://www.andrewlloydwebber.com/shows/aspects-of-love/aspects-of-love-opens>
<http://www.andrewlloydwebber.com/shows/aspects-of-love>
<http://www.andrewlloydwebber.com/shows/love-never-dies/love-never-dies-global-launch>
<http://www.andrewlloydwebber.com/shows/love-never-dies>
<http://www.andrewlloydwebber.com/shows/phantom-of-the-opera/the-opening-of-the-phantom-of>
<http://www.andrewlloydwebber.com/shows/phantom-of-the-opera>

<http://www.andrewlloydwebber.com/shows/starlight-express/starlight-express-opens>
<http://www.andrewlloydwebber.com/shows/starlight-express/starlight-express-celebrates->
<http://www.andrewlloydwebber.com/shows/cats/the-film-version-of-cats-is-r>
<http://www.andrewlloydwebber.com/shows/starlight-express>
<http://www.andrewlloydwebber.com/shows/cats>
<http://www.andrewlloydwebber.com/shows/song-and-dance/song-and-dance-opens>
<http://www.andrewlloydwebber.com/shows/evita/>
<http://www.andrewlloydwebber.com/shows/jesus-christ-superstar/>
<http://www.andrewlloydwebber.com/shows/joseph-and-dreamcoat/>
<http://www.reallyuseful.com/shows/the-boys-in-the-photograph/>
<http://www.csfd.cz/film/134269-fantom-opery/>
http://www.sarah-brightman.com/about_sarah.html
http://www.sarah-brightman.com/htm_sarah/biogtwo.shtml
<http://www.ibdb.com/person.php?id=15921>

CD:

Evita. Praha, Warner Music, 1998
Jesus Christ Superstar 1 a 2. Praha, Monitor Records, 1995

filmy:

Fantom Opery, 2004
Jesus Christ Superstar, 1973
Jesus Christ Superstar, 2000
Joseph and his Technicolor Dreamcoat, 1999
Evita, 2006

noty:

Lloyd Webber, Andrew: *Jesus Christ Superstar: musical excerpts, complete libretto*, ISBN: 0-7119-5014-8
Lloyd Webber, Andrew: *The Andrew Lloyd Webber Anthology*, Really Useful Group, 1987, ISBN: 0-7119-

ANOTACE

Jméno a příjmení:	Vendula Pumprlová
Katedra:	Katedra hudební výchovy
Vedoucí práce:	PaedDr. Jaroslav Vraštil, PhD.
Rok obhajoby:	2012

Název práce:	Andrew Lloyd Webber a jeho muzikálová tvorba
Název v angličtině:	Andrew Lloyd Webber and his work-musicals
Anotace práce:	Bakalářská práce se zabývá britským skladatelem Andrew Lloyd Webberem a jeho muzikálovou tvorbou. Cílem této práce je popsání jeho tvorby na základě rozhovorů, vzpomínek a názorů lidí z divadelní branže.
Klíčová slova:	Andrew Lloyd Webber, Tim Rice, Rock Opera, Muzikál
Anotace v angličtině:	This bachelor thesis is dealing with British composer Andrew Lloyd Webber and his work-musicals. The aim of this bachelor thesis is description of his works on basis of interviews, memories and opinions of people working in theatre branch.
Klíčová slova v angličtině:	Andrew Lloyd Webber, Tim Rice, Rock Opera, Musical
Rozsah práce:	46 stran
Jazyk práce:	český jazyk